

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΜΕΛΗ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, 17/5/2018

Σε συνέχεια των απαντήσεων μου κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας, έχω την τιμή να συμπληρώσω τα όσα εκεί είπα, με τις εξής επιπρόσθετες διευκρινήσεις.

Το συνολικό κεφάλαιο του ΔΝΤ Ταμείου, διαθέσιμο για δανεισμό, ανέρχεται σε περίπου 1 τρις δολάρια. Περιλαμβάνει κεφάλαια (ποσοστά) κρατών μελών και δανειακά κεφάλαια που αντλούνται από κράτη σε διμερή βάση.

Το ποσό που έχει καταβάλει ως ποσοστό συμμετοχής της η Ελλάδα ανέρχεται σήμερα σε 2,4 δις Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (ΕΤΔ), που αποτελούν ποσοστό 0,51% του συνόλου (που ανέρχεται σε 475,4 δις ΕΤΔ (1 ΕΤΔ= 1,42 \$)

Τα επιτόκια δανεισμού του ΔΝΤ ποικίλουν. Χώρες πολύ φτωχές δανείζονται με 0%, αλλά χώρες που έχουν δανειστεί ένα πολλαπλάσιο του κεφαλαίου συμμετοχής τους, δανείζονται με υψηλότερα και κλιμακούμενα επιτόκια , εξ ου και το περίπου 4,8% που ισχύει για την Ελλάδα αυτή τη στιγμή.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι και μέλη του ΔΝΤ συνεπώς οι όποιες διαφορές απόψεων μεταξύ των δυο θεσμών δεν μπορούν να κατανοηθούν με τη λογική ανταλλαγμάτων μεταξύ τους. Τα κεφάλαια του ΔΝΤ είναι εκείνα των 189 μελών του και πρέπει να είναι διαθέσιμα

σε περιόδους κρίσεων σε αυτά. Συνεπώς η συζητούμενη απομείωση του χρέους εξαιρεί τα δανειακά κεφάλαια του Ταμείου προς την Ελλάδα. Τυχούσα συμπερίληψη τους είναι εξαιρετικά δύσκολη μια και θα ξεσήκωνε παρόμοια αιτήματα από φτωχότερα κράτη μέλη του ΔΝΤ που θα διεκδικούσαν ίση μεταχείριση.

Η εικόνα του ΔΝΤ στην διεθνή κοινή γνώμη είναι όντως αρνητική, δεδομένου ότι οι πολιτικές που προτείνει σε κράτη που ζητούν την οικονομική του βοήθεια, είναι πολιτικές λιτότητας και συμμαζέματος των οικονομικών του δημοσίου. Από την άλλη πλευρά πρέπει να παραδεχτούμε ότι οι πολιτικές αυτές είναι ως ένα σημείο αναπόφευκτες για την ανασύνταξη μιας οικονομίας, ενώ πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι το ΔΝΤ, παρεμβαίνοντας, λειτουργεί σαν αλεξικέραυνο και παίρνει το ανάθεμα για παραλείψεις και σφάλματα κυβερνήσεων, που με τις πολιτικές τους, έφεραν την οικονομία τους σε τέτοιο σημείο, ώστε να αναγκαστούν να προσφύγουν στο Ταμείο.

Κάθε διεθνής οργανισμός εν δράσει κάνει και λάθη. Κυριότερο όλων στην ελληνική περίπτωση ήταν η υποεκτίμηση της περιστολής των δημοσίων δαπανών στο εθνικό εισόδημα το οποίο συρρικνώθηκε πολύ περισσότερο από το αναμενόμενο. Το σφάλμα αναγνωρίστηκε από το Ταμείο. Σφάλματα τέτοιου τύπου (υπολογισμών, εκτίμησης) είναι περίπου αναπόφευκτα στα εφαρμοσμένα οικονομικά, όπου επιχειρείται με τεχνικά μοντέλα η πρόβλεψη μελλουσών εξελίξεων. Τα οικονομικά είναι τελικά μια κοινωνική επιστήμη και όχι τεχνική/μαθηματική, παρά την χρήση ποσοτικών μεθόδων στην

ανάλυση. Σε τελική ανάλυση οι προβλέψεις στηρίζονται περισσότερο σε οικονομικά δεδομένα παρά σε πολιτικές εκτιμήσεις. Το αντίστροφο δεν μπορεί να αποκλειστεί. Γενικά αποφάσεις λαμβάνονται βραχυπρόθεσμα, άρα οι προβλέψεις επηρεάζονται από την συγκυρία. Είναι προφανές ότι σε οποιαδήποτε εκτίμηση συνυπάρχει το προσωπικό-υποκειμενικό στοιχείο του ερευνητή μαζί με αντικειμενικά δεδομένα.

Είναι ορθό ότι υπάρχει έλλειψη αναπτυξιακής διάστασης στις παρεμβάσεις του ΔΝΤ. Σύμφωνα με το καταστατικό του, και όπως προφορικά ανέπτυξα, η παρέμβαση του είναι βραχυχρόνιου χαρακτήρα, μεταξύ ενός και τριών ετών, με σκοπό την επιδιόρθωση μακροοικονομικών ανισορροπιών. Το τι θα γίνει μετά την αποκατάσταση ισορροπίας στο ισοζύγιο πληρωμών η στα δημόσια οικονομικά θεωρείται έργο των εθνικών κυβερνήσεων και των αγορών. Ίσως μια στενότερη της υφιστάμενης συνεργασία με την Παγκόσμια Τράπεζα και άλλους αναπτυξιακούς φορείς να αποτελούσε την λύση στο πρόβλημα.

Το Ταμείο στις εκθέσεις του άρθρου 4 για την Ευρωπαϊκή Ένωση τα τελευταία χρόνια όντως συνιστά μεταρρυθμίσεις στην τελευταία προς την κατεύθυνση της εμβάθυνσης της ONE , της ολοκλήρωσης της Τραπεζικής Ένωσης και την δημιουργία ενιαίας δημοσιονομικής αρχής.

Είναι σαφές από το τρίτο μνημόνιο, ότι τα όποια μέτρα απομείωσης του χρέους θα ισχύσουν μετά την λήξη του τρέχοντος προγράμματος. Αυτό που ζητεί το ΔΝΤ είναι να ανακοινωθούν/επισημοποιηθούν αυτά τα μέτρα νωρίτερα ώστε να χρησιμεύσουν ως δεδομένα στα μοντέλα εκτιμήσεων βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους του προσωπικού του Ταμείου. Αυτό έχει προκαλέσει αντιγνώμίες στα πλαίσια του Γιούρογκρουπ. Τελικά στην πράξη βαδίζουμε, όπως όλοι διαπιστώνουμε, σιγά-σιγά, στην ανακοίνωση των μέτρων λίγο πριν την λήξη του προγράμματος, παρά τις ενστάσεις του Ταμείου. Στο μέτρο που τελικά το χρέος θα κριθεί μετά τον Αύγουστο του 2018 βιώσιμο, θα είναι και οι επιτοκιακοί κίνδυνοι χαμηλότεροι.

Κίνδυνοι επανεμφάνισης περιφερειακής ή παγκόσμιας κρίσης, ίσως όχι τόσο δριμείας όπως το 2008, αλλά αρκετά σοβαρής, υπάρχουν, και ήδη κάποιες χώρες (πχ Αργεντινή) νοιώθουν την κατάσταση αυτή να πλησιάζει. Αυτή είναι κατά κάποιο τρόπο η μοίρα της ελεύθερης οικονομίας, η πρόοδος μέσα από κρίσεις. Το ΔΝΤ δεν είναι φορέας άμβλυνσης των παγκόσμιων οικονομικών ανισοτήτων. Δημιουργήθηκε για να επιδιορθώνει καταστάσεις χρηματοπιστωτικής αστάθειας. Στις αναλύσεις μελλοντικών κινδύνων συνυπολογίζονται όλοι οι παράγοντες αστάθειας, όπως αυτοί γίνονται αντιληπτοί.

Σε ότι αφορά τα χρόνια της κρίσης στην Ελλάδα. Όπως είναι γνωστό το 2010 επικράτησε κατάσταση πανικού από το ενδεχόμενο ξεσπάσματος κρίσης στην Ευρωζώνη, μια και δεν υπήρχαν τότε ευρωπαϊκοί θεσμοί αντιμετώπισης τους. Τα ελληνικά προγράμματα καταρτίστηκαν υπό

περιορισμούς και πίεση χρόνου, γεγονός που δεν επέτρεψε τον συνυπολογισμό ή την παραμετροποίηση όλων των πιθανών δεδομένων. Όντως όταν πρωτοήρθε το Ταμείο το 2010 υπήρχε η αισιοδοξία ότι με την γενναιόδωρη οικονομική βοήθεια που δόθηκε θα μπορούσε η χώρα σύντομα να επανέλθει στην κανονικότητα. Αυτό δεν πρόέκυψε, εξ ου και το δεύτερο και, αργότερα, το τρίτο πρόγραμμα .

Ενώ όμως το 2010 δεν υπήρχε η υποδομή στην Ευρώπη για να αντιμετωπιστούν οικονομικές κρίσεις, τώρα υπάρχει ο ESM και συζητείται, όπως γνωρίζουμε, να μετατραπεί σε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο.

Είναι αλήθεια ότι η πτώση του ΑΕΠ από το 2010 και εξής χειροτέρευσε την σχέση χρέους προς ΑΕΠ παρά το PSI του 2012. Το τι θα μπορούσε να είχε κάνει η χώρα εναλλακτικά το 2010 είναι ένα μεγάλο, ανεξερεύνητο θέμα, αλλά υποθετικό, και για τον ιστορικό του μέλλοντος. Παραδέχομαι ότι ως οικονομολόγος έχω άποψη σχετικά με αυτό που πιθανά θα καταγράψω στο μέλλον σε κάποια ακαδημαϊκή δημοσίευση.

Το προσωπικό του Ταμείου έχει τις συγκεκριμένες απόψεις περί συντάξεων και αφορολόγητου στην Ελλάδα λόγω της απόκλισης που το ίδιο διαπιστώνει με άλλα ευρωπαϊκά συνταξιοδοτικά και φορολογικά συστήματα. Στις απόψεις αυτές ασκείται κριτική μια και πολλές φορές συγκρίνονται ανόμοια πράγματα. Η κατά καιρούς αναρτήσεις απόψεων του προσωπικού σε μπλογκ όπου καταδικάζεται η λιτότητα είναι σαφώς αντιφατικές προς τα παραπάνω αιτήματα.

Συμφωνώ ότι με την παγκοσμιοποίηση μεταφέρεται η οικονομική δραστηριότητα από τόπο σε τόπο και δημιουργούνται προβλήματα που συνδέονται με την μεταφορά οικονομικών δραστηριοτήτων από χώρα σε χώρα. Υπάρχει όμως μέσω της διαδικασίας αυτής και μεγάλη άνοδος του βιοτικού επιπέδου πχ Κίνα, Ασία, Λ. Αμερική που λόγω απόστασης από την Ευρώπη δεν γίνεται τόσο αντιληπτή σε μας.

Προβλήματα μόλυνσης περιβάλλοντος, ενεργειακά και άλλα, υπάρχουν και αντιμετωπίζονται με συλλογική δράση σε διάφορους διεθνείς θεσμούς. Μπορεί να διαφωνεί κανείς με το πώς και το πόσο γρήγορα οι θεσμοί αυτοί αντιδρούν , αλλά ισχύει αυτό που είναι πολιτικά εφικτό στην εκάστοτε στιγμή. Η καταγγελία από τις ΗΠΑ της συμφωνίας του Παρισιού για το κλίμα είναι ένα κλασικό παράδειγμα.

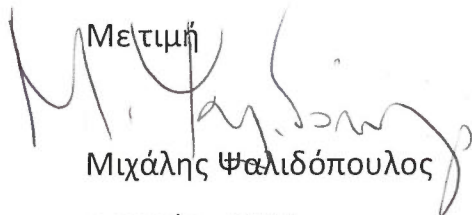
Το Συμβούλιο του ΔΝΤ προβληματίζεται για όλα τα θέματα της παγκόσμιας οικονομίας αλλά περιορίζεται στην δράση του από το καταστατικό και τον κύκλο ενασχόλησης του. Το ΔΝΤ δεν είναι οργανισμός προαγωγής του γενικού καλού στον κόσμο. Όπως προανέφερα προάγει την χρηματοοικονομική σταθερότητα σε περίπτωση αστάθειας.

Σχετικά με τα μελλούμενα στην Ελλάδα, όντως από τον μελλοντικό ρυθμό ανάπτυξης εξαρτώνται τα πάντα. Η μείωση της ανεργίας και η επίτευξη των συμφωνηθέντων πλεονασμάτων, από την μέλλουσα ανάπτυξη θα προκύψουν. Η δημιουργία υπερπλεονασμάτων τα δυο

τελευταία χρόνια είναι, κατά τη γνώμη πολλών αναλυτών, περισσότερο αποτέλεσμα αλλαγών που έχουν επέλθει στο σύστημα πληρωμών (χρήση πλαστικού χρήματος) και φορολογικών ελέγχων . Υπάρχουν όμως, όπως είναι γνωστό, ρήτρες επιστροφής του υπέρ το συμφωνημένο ποσοστό πλεονάσματος στην κοινωνία, η οποία αμβλύνει εν μέρει τις εισοδηματικές ανισότητες,

Το ΔΝΤ δεν είναι αυτόνομος οργανισμός. Υπάρχει χάριν των μελών του. Συνεπώς δεν αποχωρεί από την εικόνα αφήνοντας την Ελλάδα να διαπραγματευτεί τα της απομείωσης του χρέους από μια ασθενέστερη αφετηρία. Μια χώρα βρίσκεται σε αδύναμη θέση όταν δεν αξιοποιεί όλους τους τρόπους και τα δυνατότητες που έχει σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Και βέβαια τις διεθνείς συμφωνίες που έχει υπογράψει και συναποδεχθεί οι οποίες δεσμεύουν όλους τους εμπλεκόμενους. Η Ελλάδα έκανε, κάνει και θα κάνει ότι είναι δυνατό για να εξασφαλίσει τα όσα οι εταίροι της συμβατικά αποδέχτηκαν.

Ευχαριστώ για την ευκαιρία που είχα και πιστεύω να φάνηκα χρήσιμος .

Με τιμή

Μιχάλης Ψαλιδόπουλος
4 Ιουνίου 2018